

Barcelona, 9 de novembre de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm 2577 - 15 cts - Atrassats 30,1

DEL VUITCENTS ROMANTIC

LA VIDA AL CAMP

TEATRE COMIC

Avui, nit, estrena de

CARNET DE POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flujos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen reg nerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Teatre Català NOVEDADES

Gran Companyia Catalana. — Direcció: M. SALVAT

Avui, nit, última vetllada extraordinària

EL GIRAVOLT DE MAIG

òpera còmica del poeta J. Carner, música del Mestre Toldrà. Presentació i interpretació igual al dia de la seva estrena al Palau de la Música Catalana. Preus populars. Diumenge, a les tres i mitja, **EL VIATGE PRODIGIOS D'EN PERE SENSE-POR**, formidable èxit de Folch i Torres. A tres quarts de sis i nit a les deu, **LEONOR O EL PROBLEMA DOMESTIC**, de Soldevila, i el gran triomf del poeta Josep Maria de Sagarra

LES LLAGRIMES D'ANGELINA

Es despatxa en Comptaduria.

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsa: 5'50 pessetes

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

L'arquitectura política de la ciutat

Cercant antecedents a la història de la decadència dels partits d'esquerra— que és una decadència que més té de forma que no de fons —, hem anat veient quines podien ésser les causes o els fonaments. Aquesta decadència no té una profunditat extraordinària. Cal trobar el moment oportú per a donar a entendre quins són els sentiments i la voluntat del poble. Així, per exemple, cal una funció de teatre, un enterrament brillant, una subscripció pública per a saber quina és l'ànima col·lectiva.

Un dels fets que han ajudat més a aquesta decadència present, ha estat el poc cas que les autoritats dels partits d'esquerra han tingut per a l'arquitectura, per a l'edificació.

Això, dit així, fa l'efecte d'una paradoxa copiada a Mac Orlan o Gómez de la Serna però fixant-s'hi bé, comprendreu la valor d'atracció que té el tenir casa o no tenir-ne. Un home que parla dins d'un local, ja es pot ben dir que és un orador, per bestieses o ximpleries que digui; un home que parla al carrer, és, generalment, un xerraire.

Gran part, una extraordinària part de la força en què es manté l'Església ve única i exclusivament de la quantitat de Catedrals, Monestirs, Esglésies, Convents, Ermites i Santuaris que hi ha al món. Molta part de la força de les institucions bèl·liques es deu a la numerositat de fortalises de què pugui gaudir i així tots aquells patrons, institucions, fundacions, etc. que tenen en llurs locals la primera matèria per a influir en la vida pública.

I a Catalunya, sempre els partits d'esquerra han tingut un odi, o, en darrer terme, indiferència per a l'arquitectura, per l'edificació. No han tingut noció del que és, en la història de la vida pública, una arquitectura natural i pròpia o una edificació grandiloqüent.

La grandiositat dels regnats de França tenia en palaus i jardins l'emmirallament precís per a enganyar el poble. Aquells palaus i aquelles finques influïen més en l'ànim del pobre poble que no la misèria dels graners on es conspirava... Napoleó sabia d'aquesta influència i es va fer un estil arquitectònic propi perquè la seva època durés en la història i fins influís en la vida pública. Dar-

rerament, homes eminentment polítics com Lenin i Mussolini, sabent aquestes teories, s'han fet fer teories i pràctiques arquitectòniques, més o menys moderníssimes, per a fer un art que pugui tenir la marca de les seves idees polítiques. I així, sabent que les dues fórmules polítiques eren d'una audàcia distingida, han acordat establir un cubisme extraordinari, barrejat amb els colors o certes incidències laterals que segueixen el fil d'una tradició pairal.

A Catalunya, quan Pere Coromines proposà la compra del Palau de la Virreina per a fer-ne el Centre de la U. F. N. R., tothom s'hi llançà al damunt, prenent el projecte com exagerat. N'hi havia un altre, d'un senyor ponderat, discret, minuciós, etc... S'acceptà aquest. I, naturalment, no es féu ni l'un ni l'altre. Sempre els partits avançats han descuidat l'ordre arquitectònic de la seva teoria política. El primer que ha de fer un home, és la seva llar; el primer que ha de fer un partit polític és la seva casa. I, en fer-la, no regatejar-li cap comoditat.

Encara recordo aquells casinets republicans, on la misèria de les taules, la llum pobre i els mobles rònecs hi feien de mal estar... La gent no s'hi trobava bé. Hi feia fred, calor, era fosc i només hi anaven uns quants correligionaris cada dia, amb una bona fe extraordinària, a llegir el diari i a jugar al "burro". Aquelles sales i alcoves on es preparaven eleccions municipals i que no saberen mai influir en la vida ciutadana.

L'únic home que preveia això, era Salvador Seguí, el qual tingué aquell grandios projecte del "Palau del Treball", on s'hi haguessin pogut estatjar els treballadors amb tota comoditat i tota dignitat. El luxe, no vol dir sempre que sigui inútil. La sumptuositat de certs edificis deu estar d'acord amb el que representen i el que volen significar.

Cal que en aquesta renovació de costums que s'està operant, pensin molts dels nostres joves promotors que, a més a més de la tribuna vibrant, a més a més de la moralitat en les costums i la dignitat de la posició, es cuidi aquesta fe en la llar. A Barcelona calen moltes cases liberals.

Per això era partidari de "La Casa d'Ignasi Iglesias", perquè hauria estat el primer santuari laic de Catalunya.

FRANCESC MADRID

AQUEST NUMERO

HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA

FLORS

Diada dels Morts. A la tarda passeig sentimental pels cementiris. Però a la nit, bons barcelonins, panxacontents, dels morts ja no ens en recordàvem. Havíem sopat bé. Panellets, castanyes. Un vinet ranci que ens feia optimistes, triomfadors de la mort i de l'amor. El Paral·lel ens atragué amb els seus "dancings", amb els seus "cabarets", amb els seus escenaris ubèrrims, vessants de graciosos nus femenins en garlandes...

Entràrem en un teatre. Una revista desplegava la seva pompa als nostres ulls. Una música lleugera ens feia presoners del seu encís. Sobtadament, a l'escenari, un dels grups de noies que hi evolucionava graciosament, descendí en fila a la platea. Anaven enjoiades de vidres fulgurants, vestides — és un dir — de sedalines multicolors. Alegrement repartien entre els assistents les flors que portaven en una gentil panereta.

Les fades de la Primavera! — pensareu —. Ai!, res d'això, pensarem nosaltres. Vistes de prop aquelles noies ens recordaren que ens trobàvem en la Diada dels Morts. Algunes no passaven de semblar esquelets repintats de nou. Pobres noies! Pobre del nostre encís poètico-sensual! Per afegidura, les flors que repartien eren míseres, mústiques. Algú, en contemplar un clavell marcit que acabaven d'oferir-li, digué la paraula justa:

—Aquestes flors les deuen haver anat a recollir al cementiri!

L'AVIACIÓ I EL SEXE

Quin sexe cal atribuir a l'aeroplà? ¿I quin al dirigible?

Heus ací el problema que no fa molt plantejava Soldevila des del seu Full quotidià de "La Publicitat".

Per a nosaltres la cosa és clara. En el dirigible inflat i il·lustrós hem vist sempre una mena de superació apoteòsica de les antigues divinitats fàl·liques.

Les campanyes de Marsillach a Madrid

Marsillach no està satisfet amb deshonorar amb els seus articles, els nostres artistes, els nostres polítics, els nostres escriptors. El seu article recent, on parla de Rusiñol, ha estat una grolleria. El de l'Iglesias, una burla, més encara que al traspasat il·lustre, als seus admiradors, i en conjunt a tots els catalans, als quals ve a tractar d'imbècils. Però, com diem, no en té prou amb això, encara. Ara, fa poc, les ha emprès contra els hotels i la indústria hotelera. Per al senyor Marsillach, a Barcelona no hi ha cap hotel que valgui la pena. No n'hi ha cap que sigui digne d'hostatjar un foraster que s'estimi...

El primer que a qualsevol se li ocorrerà, després de llegir l'article del senyor Marsillach, és preguntar-se si és que realment aquest senyor ha estat a cap dels bons hotels de Barcelona. El senyor Marsillach, ¿coneix, per exemple, el Ritz, el Colón, l'Orient, el d'Espanya, Falcón, etc.?... Són hotels tan indignes?... Però el senyor Marsillach no deu haver traspasat mai els dintells d'a-

quests i d'altres hotels semblants que honoren una ciutat com Barcelona, i que podrien honorar-ne moltes de més importància encara. Tanmateix, el senyor Marsillach deu haver menjat malament en qualsevol taverna; haurà passat una mala nit en qualsevol casa de dormir, i haurà volgut judicar per aquesta mostra tots els hotels de Barcelona. No s'explica d'altra manera.

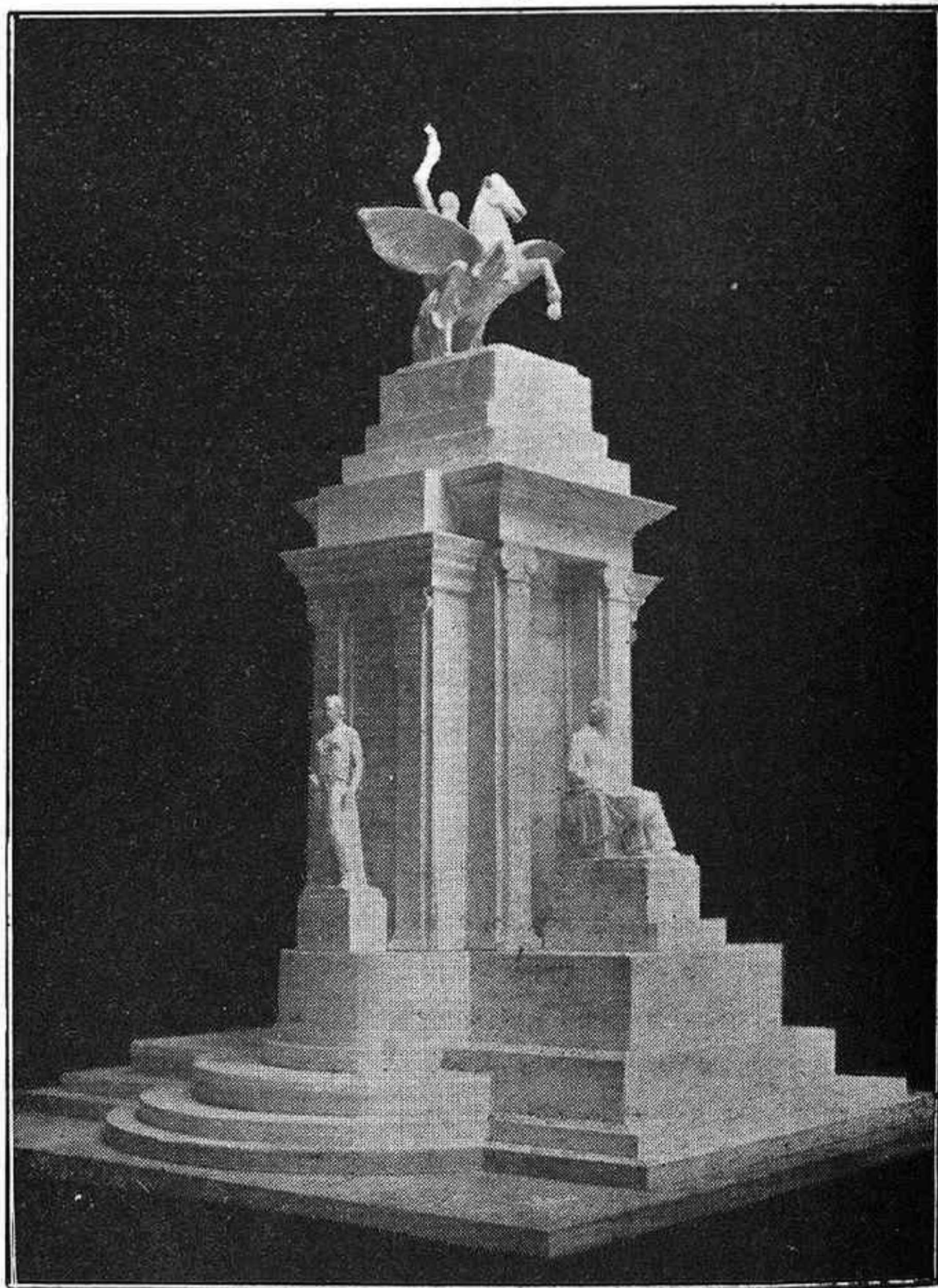
I a fe que és oportú el seu article! Es escrit amb tot el fel d'un fetge desarreglat. I tira dret. Ve precisament a la vetlla de l'Exposició.

Escrit l'article en un diari de Madrid, és una mena d'avis als madrilenys perquè s'estiguin de posar els peus a Barcelona.

No té la defensa ni de dir que l'article és escrit per esperonar a què els hotels es millorin. Un article d'aquesta mena seria comprensible escrit en un diari barceloní. Aleshores podria tenir una certa eficàcia. Almenys no produiria tan mal efecte, el bescantar deficiències inexistentes.

¿Però quin diari barceloní — preguntareu — que s'estimi, publicaria les divagacions del senyor Marsillach? No solament no trobaria a Barcelona cap diari que els hi admetés. No el trobaria tampoc al mateix Madrid, entre la premsa que és mitjanament afecte a les nostres coses.

A nosaltres, però, ens inspira més pietat que coratge l'actitud del senyor Marsillach. Prou té amb el rosec interior que no deu deixar-lo assossegat! La seva prosa mastegada, gris, sense cap vibració, ¿on seria publicable.

EL MONUMENT A FORTUNY, A REUS

Maqueta de Lluís S. Caballero i Pasqual Vallien, adjudicada per a la realització

LES AFICIONS

—Es a dir, que no puc anar en "golondrina"?
 —En "golondrina", sí; però a la "vela", no!

sinó tractés aquests temes? Que cantin la glòria i la bellesa del nostre poble, que n'exposin als diaris d'ací i de fora els seus neguits, ja hi ha altres escriptors de prosa bella, llegible i nerviosa. Marsillach, escriptor obscur, ¿on trobaria col·laboració sinó fos especialitzant-se en la rebentada de les nostres valors, del nostre art i de la nostra indústria?...

Trista especialització, tanmateix! No li guanyarà ni l'estimació dels seus, ni el respecte dels estranys. Les pesetes que cobri per als seus articles, són els diners de Judes.

UN CREADOR DE BELLESA

Aquest creador de bellesa és Salvador Vilà. Un nom obscur, veritat? Un nom desconegut?

Doncs, bé: recordeu-lo, perquè, temps a venir, farà soroll. Fer soroll, segons la dita popular, és aconseguir l'èxit, el triomf. Salvador Vilà és un artista del triomf del qual estem segurs.

Salvador Vilà treballa la ceràmica amb el mateix amor

que els artistes del Renaixement treballaven les joies. Un plat o una gerra de Salvador Vilà té qualitat de joia.

Nosaltres hem vist una exposició de ceràmiques d'aquest estimable artista. L'hem vist en un centre de Sarrià, dit "Els blaus", recó deliciós, on s'hi reuneixen uns joves digníssims que estimen les coses de l'esperit, que fan art i bellesa al seu entorn. A Catalunya, i per a dignificació de Catalunya, manquen molts centres com aquest d'"Els blaus", que és, malauradament, únic.

Salvador Vilà tenia exposades en els salons d'aquest centre les seves ceràmiques. Obra magnífica, personal, d'una acusada originalitat. Originalitat en la manera de tractar el fang, de donar-li color. En ceràmica és més difícil que en cap altre art ésser original. Els ceramistes estan massa aferrats a la tradició i semblen no atrevir-se a caminar per si sols.

Es més fàcil seguir les petjades dels antics, i recórrer a la ceràmica catalana, castellana i moresca dels segles XV, XVI i XVII, i fins i tot del XVIII francès amb els seus plats de Limoges.

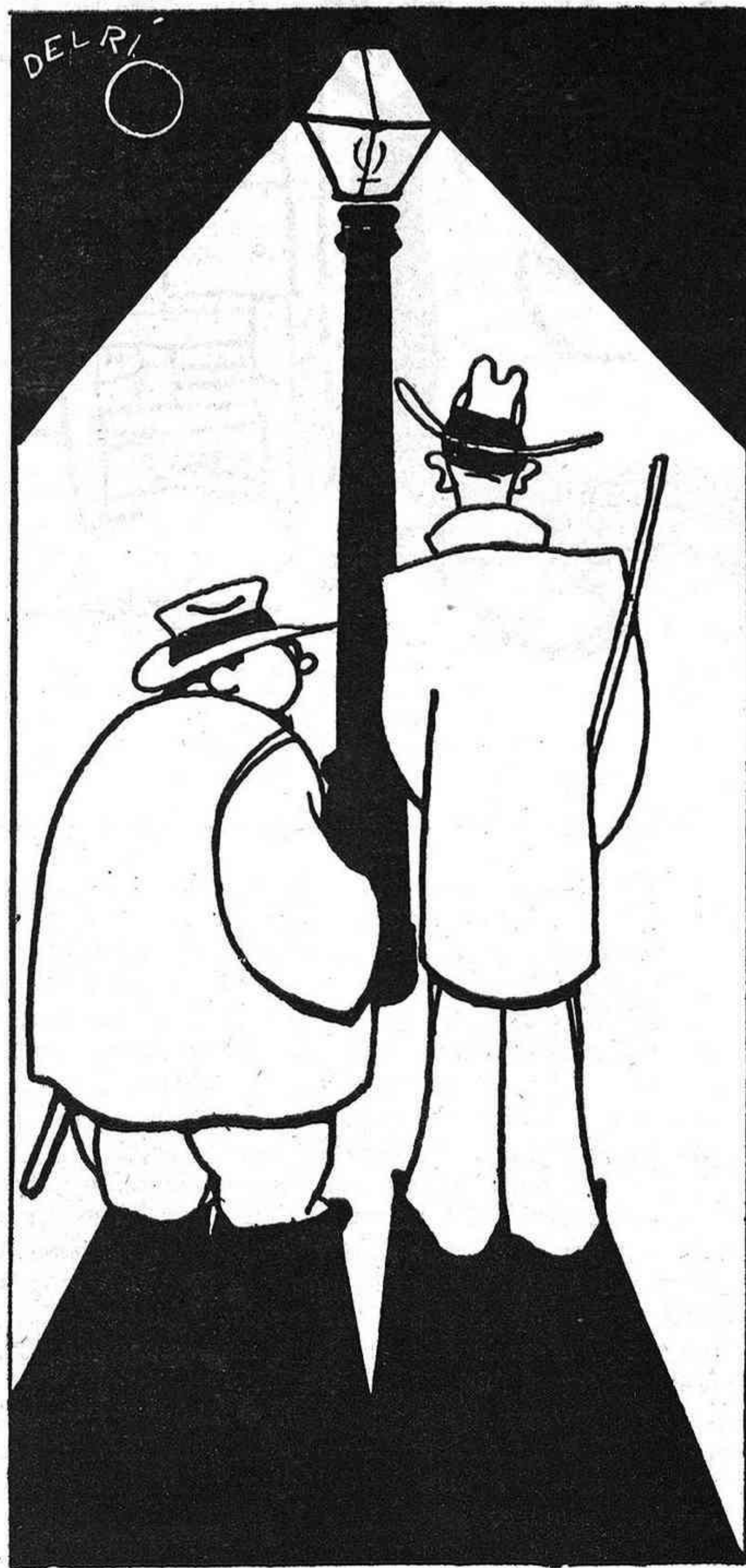
Salvador Vilà és més personal que tot això, més insurrecte. Sense que en les seves figures manqui la ingenuïtat de les primitives ceràmiques, s'adverteix en ell un afany per a trobar camins nous. Com Vasari és Salvador Vilà un enamorat del barroc, d'un barroc que no té res a veure amb Churriguera, d'un barroc de qualitat més pura.

Salvador Vilà, a més a més, aconsegueix una cosa admirable: treure al barroc tot el que té de carregat, de pesat, de feixuc, i donar-li ales. Es a dir: Salvador Vilà no és un ceramista més dels que fan tot el que ja han fet els altres. Per no imitar no imita ni Nogués.

Alegrem-nos de què en l'obscuritat i sense massa remor ni reclam neixin artistes de la puresa i la independència de Salvador Vilà.

I portem-los a la llum.

VIRAI

ENCARA TE POR

—Des de què la dona em va fugir, que no tinc un moment tranquil.

—La troba a mancar, oi?

—Ca! Tinc por que torni!

A l'Ateneu Barcelonès

El president, Pere Coromines, obre el curs 1928-1929 i dóna el seu discurs sobre "L'esperit de finesa"

El passat dia 29, a les deu de la vetlla, el nostre amic Pere Coromines inaugurà solemnement, a l'Ateneu Barcelonès, el curs 1928-1929.

El saló d'actes i els seus annexes estaven plens d'una concurrència escollida que escoltà amb devoció i aplaudí amb entusiasme les paraules de Pere Coromines.

El seu discurs presidencial versà sobre *L'esperit de finesa*. Com, malauradament — perquè la cosa s'ho val —, no ens és possible reproduir íntegrament el discurs, en reproduïm un bell fragment:

"Jo no vull dir que l'escriptor català s'hagi de complaure en la contemplació ni en la descripció de les turpituds populars, però és ben segur que no ha d'ignorar-les i fins que, si ve a tomb, n'ha de parlar.

I no aneu a creure que jo li negui a l'escriptor la facultat de veure ni la de triar. Fins opino que l'especial natura de la seva funció, en certa manera divina, exigeix una profunda honestedat, presa aquesta en el sentit més comprensiu de la paraula. El seu esperit de finesa pot i ha de trobar-se en un estat d'avançament en relació amb el seu poble. Ho ha de veure tot, però sense perdre el contacte amb el seu poble no ha de despullar-se mai d'una noblesa que és la clàmide del seu art.

Ja en el segle XIII un rabí de Girona, al qual la munició dels seus deixebles deia sempre Rabbenu Jona, que és com dir, el "nostre rabí Jona", escrivia en els seus comentaris als proverbis de Salomó: "El malvat condemna els homes, espia llurs faltes, troba llurs febleses i no parla mai de llurs bones qualitats. I en això s'assembla a les mosques que cerquen la immundícia per a posar-se al damunt. Sols l'indigne explica indignitats i diu dels altres allò que ell cova. Mentre que els bons tenen benvolença i miren de passar les faltes per alt i de lloar els homes pel que tenen de bo. Perquè el cor coneix els dolors i les alegries de l'ànima pròpia."

Rafael Barradas

El passat dilluns, 5 d'octubre, embarcà vers la República de l'Uruguai, Rafael Barradas, el gran pintor, l'artista genial.

Ha viscut uns anys entre nosaltres, treballant heroïcament, fent el seu art cada dia més noble i humà.

Anà, a dir-li adéu i a desitjar-li un prompte retorn, un nombrós grup d'amics fervorosos, entre els que recordem, Josep Dalmau l'home que tant ha fet a Catalunya per a la civilització de l'art; els poetes Ramon Tor, Lluís de Góngora i Joan Gutiérrez-Gili; el gran cantant Màxim de Rissykoff; Angel Ferran, un dels escultors més ben orientats; els periodistes Lluís Manegat i Benavides, i els escriptors J. M. de Sucre, Masferrer Cantó i Lluís Capdevila.

MAR REBEL

Oh, el mar!, el mar baladrer
que salta irat amb les ones esteses;
mar fort i lleuger,
immòbil movent-se i removent-se;
mar d'infinítes pregoneses,
esperit èpic d'Homer,
rapdes i punttes de cristall enceses,
escumejant i polsiner,
mar que va fent-se i desfent-se,
noblement monòton, noblement fugisser,
ritmat i divers
com un vers
que canta l'Univers
sencer!

Avui he vist el mar com no l'havia vist mai.
Un vent d'ira de Déu el movia
i s'alçava amenaçant l'espai.
Què tenia el mar? Què volia?
Secrets del mar que no esbrinarem mai.

Era una rebel·lió de mil banderes
i de mil crits eixordadors,
i les onades, immenses fileres
d'ignots lluitadors.
Lluita sinistra, cruel abordatge,
trontolleig paorós de la nau;
i s'abocava damunt de la platja
i es confonia amb el cel blau.
I, per damunt, l'escuma blanca
com la bandera desplegada al vent.
Oh, mar!, la terra et tanca
i t'assota la terra eternament.
No et resignes a ésser esclau
i et rebel·les
i trenques els pals de la nau
i li prens totes les veles.

Encomana'ns l'esperit
de la llibertat opresa,
ensorra'ns la post del pit
perquè salti l'escomesa
i alci la bandera estesa.
Encomana'ns el teu crit,
mar que lluites enfollit.

Sembles una boca oberta
amb mil rengleres de dents..
Crit de lluita i crit d'"alerta!"
pas triomfal dels combatents.

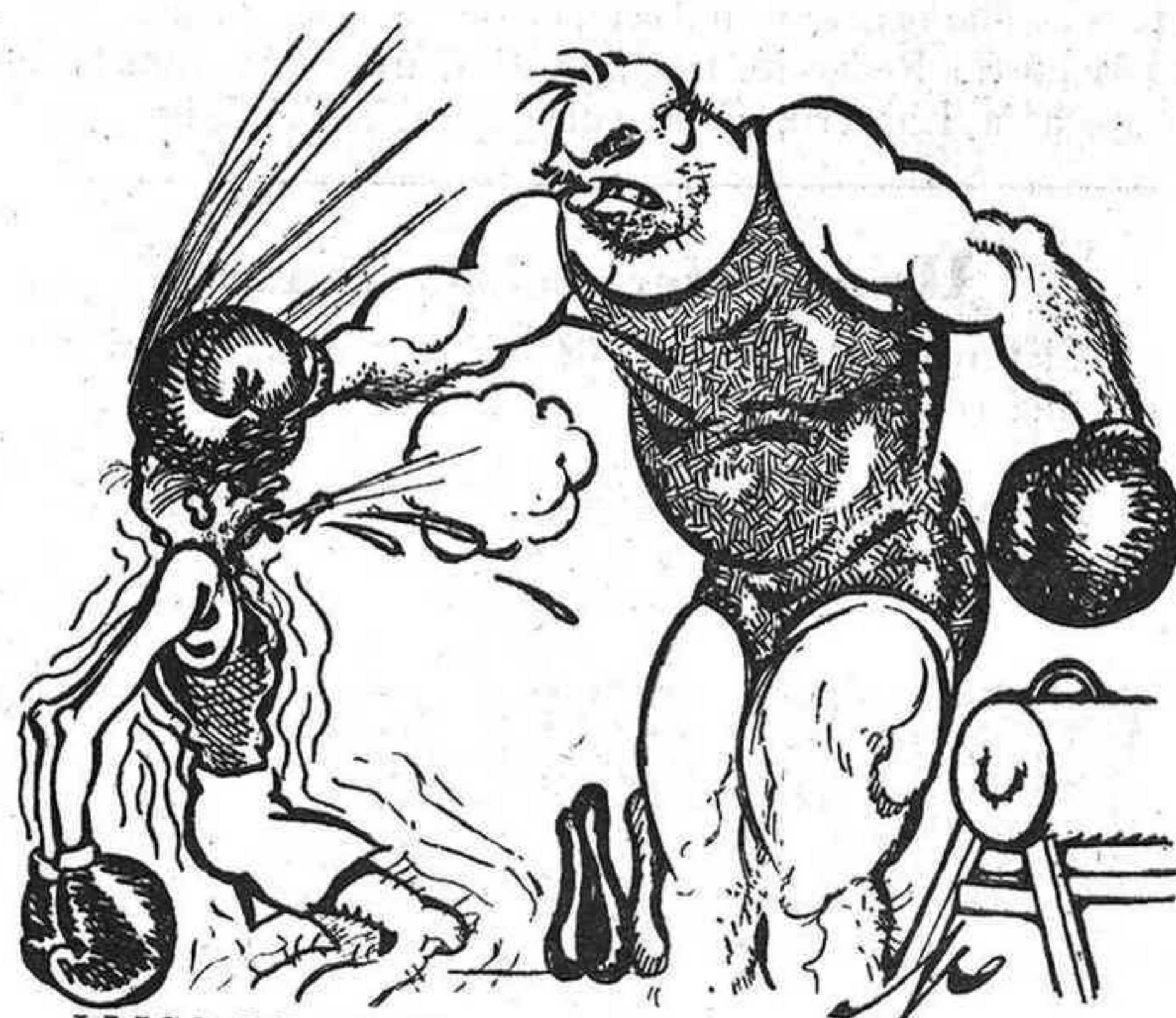
I després del foll desvari
cauràs quiet i cansat
i faràs el cementari
del teu victoriós combat.

Tindràs una veu quieta
i un somni de serenó,
i alçaràs la vela dreta
de les naus a l'horitzó.

I en la calma beneïda
de la teva immensitat,
prepararàs l'embranchida
per quan vingui el nou combat.

Oh, mar!, oh, mar baladrer,
que saltés irat amb les ones esteses,
mar fort i lleuger,
d'infinítes pregoneses.
Esperit èpic d'Homer!

SALVADOR PERARAU

LLIÇO DE BOXA

—Tingui! La primera lliçó!

—Ah, sí? Aquesta és la primera? Doncs les altres me les donarà per correspondència.

UN DE TANTS MUSICOLECS

—La novena simfonia? Ja vindré quan les toquin totes. No m'agraden les coses a mitges.

La Font d'Ignasi Iglesias

De totes les iniciatives generoses que hom aportà per tal de retre homenatge a la memòria del plorat Ignasi Iglesias, la més viable i la més ben acollida, ha estat la de construir una bella Font-jardí a Sant Andreu, que mantingui viu, fresc i juvenívol, el record del Poeta.

La recaptació dels cabals per a portar a cap tal propòsit, es fa per mitjà d'unès llistes de subscripció que cada contribuent, amb la quota única d'una pesseta, haurà de signar, amb l'objecte de què els plects de la subscripció siguin dipositats als fonaments de la Font.

Els nostres amics i lectors que tinguin gust de prendre part a l'homenatge en l'esmentada forma, trobaran llistes a la nostra Redacció, la qual està domiciliada, com tothom sap, a la Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20.

Una conferència a Mataró

El proper diumenge, Lluís Capdevila donarà, a Mataró, una conferència sobre *La vida i l'obra d'Ignasi Iglesias*.

Estem segurs de què la paraula del nostre amic, vibrant i encesa, és esperada amb espectació.

LICEU

Ahir, dijous, va començar la temporada d'òpera al Gran Teatre del Liceu, amb la representació d'"Els Mestres Cantaires de Nuremberg", sots la direcció del Mestre Schillings.

L'excel·lent record que deixà el Mestre Fany passat, per la pulcritud aciençada del seu treball, era ja una bella promesa. El públic se n'ha fet cabal i ha correspost amb la seva presència i la seva actitud.

La festa ha estat una manifestació opulent de la bona societat barcelonesa. Ens ve la temptació de passar revista de les "toilettes" més elegants i de les noies més boniques, perquè l'espectacle dels entreactes encara superava el de l'òpera.

NOVETATS

J. M. de Sagarra ha estrenat una nova comèdia. Aquesta nova comèdia, que li ha proporcionat un nou èxit, es titula "Les llàgrimes d'Angelina".

Un èxit molt merescut. "Les llàgrimes d'Angelina" és una comèdia excel·lent, digna de tots els elogis. Que no és una cosa genial? Potser no. Però no hem d'ésser exigents i hem de pensar que no es pot demanar contínuament la genialitat. L'obra total de Josep Maria de Sagarra, discutida gairebé sempre amb un excés de passió — passió en l'elogi i passió, sobretot, en l'acritud —, té una valor d'igualtat, de línia recta, de senzillesa amable, de difícil facilitat. I una valor de personalitat, cosa que cal tenir en compte sempre. J. M. de Sagarra té una força racial esplèndida i de la que es poden esperar grans coses: la figura del Comte Arnau, per exemple.

Aquest tipus de comèdia lleugera — que recorda Regnard, Goldoni i Marivaux, però que ho recorda sense que en surti perjudicada l'originalitat de l'autor — a què Sagarra s'ha dedicat d'un quant temps ençà, és una nova modalitat que no cal menysprear, i una mena de repòs que serà fecund segurament en obres de més empenta.

"Les llàgrimes d'Angelina", comèdia fàcil i amable, racialment catalana, malgrat un cert afrancesament del XVIII, és obra digna d'elogi.

En la interpretació, molt bé en general, cal destacar els noms dels senyors Torrents, Gimbernà i Aymerich, i els de les senyores Morera, Fornés i Baró (Antònia i Emília).

ROMEA

Segueix al cartell "La novícia de Santa Clara", l'adaptació de Salvador Vilaregut.

Per avui hi ha anunciada la primera sessió del cicle homenatge al gloriós Ignasi Iglesias. Hi haurà una conferència de Pere Coromines i es representarà "Fructidor".

OLYMPIA

D'aquest teatre, després d'haver fet molts plens, s'ha acomiadat l'excel·lent companyia d'Enric Borràs.

TIVOLI

Diumenge, quan ningú no s'ho esperava, acabà la temporada.

(Els llàstima que una obra de la qualitat de "Rose-Marie" hagi tingut tan mala sort.

VICTORIA

Diuen que no va gent a veure "Abajo las coquetas". Nosaltres ens n'alegrem. Aquesta mena de teatre que els senyors Guerrero i companyia ens envien, no serveix més que per embrutir el públic.

Però es veu que el públic no vol deixar-se embrutir.

POLIORAMA

Ha debutat la companyia Sepúlveda-Mora. "Astracán" i comèdia "blanca". Classe mitja.

No en parlem més.

APOL

Segueixen — i no ens n'alegrem pas — "Los faroles".

BARCELONA ..

Ha acabat la companyia Ladrón de Guevara-Rivelles, que no ha fet pas una gran temporada.

I ha debutat Enric De Rosas, el gran actor argentí, l'actuació del qual ja ens sembla més interessant.

ELS TENORIOS

Aquest any, com els passats, s'ha presentat als nostres escenaris el fantasmot de "Don Juan Tenorio".

Cada any el trobem més vell i tronat, pobret!

Al cap dels "Tenorios" hi ha estat el gran Borràs que, com sempre, ha fet desgràcies.

Els altres, més o menys pintorescos, han estat Martori, Rivelles, Rojas, Quadreny.

I Santpere, que fa del "Tenorio" una creació veritablement genial.

BOB

ORQUESTRA PAU CASALS

Concerts de Tardor

Els dos darrers concerts de la temporada foren dedicats a l'execució de l'oratori d'Haydn, en tres parts, "La Creació".

Les parts de solista foren repartides així: Concepció Badia, soprano, cantà la de Gabriel, Hermann Brünig, tenor, la d'Uriel; Aníbal Vela, baix, la de Rafael; Mercè Plantada, soprano, la d'Eva; i Emili B. Forgas, baríton, la d'Adam. El chor d'àngels el cantà l'Ofeó Gracienc, conduït pel Mestre Balcells.

No ens cal tornar a parlar de l'obra, que ja fou executada per l'Orquestra Casals en la temporada anterior i que Barcelona havia ja oït en 1804, als cinc anys de la seva estrena a Viena. L'autor hi segueix les petjades d'Haendel, però en la darrera part l'obra pren una volada superior i adquireix qualitats que semblen anunciar el drama líric modern.

ELS PRIMERS FRETS

Comprant roba per a fer una capa... al "Lulú".—La calefacció que em convindria.—No volen cap moniato, noies?
 —No, senyora; ja fa estona que en portem un al darrera.—En què pensarem quan serem vells.—Diguin el que vul-
 guin, la capa sempre fa bonic.

Només podem tenir elogis per a tots els executants. El seu conjunt fa honor al Mestre Casals, el qual dugué tota l'obra amb una exquisida correcció i que, sobretot, en els finals de la segona i de la tercera part, arribà a donar-nos de l'Oratori una versió verament inspirada i fins commovedora. També ens plau de poder felicitar, amb aquest motiu, el Mestre Balcells, el qual haurà trobat, en la glòria d'aquests dos dies, una lleu compensació a tantes i tantes amargueses de la vida.

L'arcàngel Gabriel trobà en la veu de la senyora Badia un bell òrgan d'interpretació, sobretot en les passades dels ocells; i la bruja Mercè Plantada ens donà una Eva de veu ben timbrada i càlida. Brünic, a qui tothom ja diu l'"alemany de l'Orfeó", féu honor a l'escola on perfeccionà el seu cant i la claredat de la seva dicció. També van estar bé els senyors Forgas i Vella, sobretot el darrer, el qual amb la seva entonació apassionada compensà de sobres l'obscuritat de la vocalització.

El públic no va correspondre prou, al nostre entendre, amb els seus aplaudiments a l'encert de la idea i a l'exquisidesa de la interpretació que, creiem, fou molt més bona que l'obtinguda l'any passat al Liceu. Perquè hem oït la "Passió", de Bach, i la "Missa solemnis", de Beethoven, no hem de fer-nos els desmenjats i hem d'agrair al Mestre Casals que ens faci conèixer aquestes paces clàssiques que tenen belleses tan pròpies com indiscutibles.

CLAU DE SOL

MILLORES URBANES

—Si amb l'uniforme del dia,
la porra una brotxa fos,
ja us dic jo que semblaria
del gremi del Pla de l'Os.

FUTBOL

No crec que ni el soci més crèdul, espera ja, a hores d'ara, que el "Barça" arribi a Campió de Catalunya. La gran forma palesada per l'"Espanyol", que aquest any és sens dubte el millor equip i el que més mereix el triomf, és suficient per a des- esperar el barcelonista i emplenar de joia els incondicionals del club blanc-blau, que, per fi, passen un campionat sense angúnies.

Que un any l'"Espanyol" arribi a ésser-ho, després de passar anys i panys dient: "el año que viene lo seremos"... ho té ben meregut. No sempre ha d'ésser el "Barça" qui abassegui el títol; és precís que, de tant en tant, el tinguin els altres; del contrari, aviat farien olor a "fiambre" tots els cercles de casa.

Aquest any ha estat el de la revifada de l'"Espanyol" i del "Sans". El reial està satisfet perquè per fi pot dir allò de: "este año va de veras" amb tota seguretat; quasi no li quedaven socis i amb motiu de l'actuació del primer equip en el campionat, ja les llistes de socis presenten aspecte... de jardí florit; de formós recó de món, on la bellesa de les flors, la tranquil·litat de l'ambient, i un aire ple de joia fan que la vida es desenrotlli suaument, sense penes, i amb beatífics goigs.

"Era un jardín sonriente,
era una tranquila fuente
de cristal.
Y mirándole de frente,
era espejo, alma viviente,
del Real.

.. "Bueno". Prou, que no vull rebre. (Però convinguem en què la poètica, la retòrica, la magnèsia i la guitza poden confondre's fàcilment.)

***

Diumenge l'"Espanyol" va apallisar amb tota l'elegància i els bons modals al "Terrassa". N'hi encolomà set amb una finura i una etiqueta que per a servir a taula ja voldrien molts cambrers de fonda de "postín".

El "Barça" per dos a un va guanyar els nois de Sans, els quals, segons els que van veure el partit, mereixien empatar, doncs els fou anul·lat un gol injustament. Res. Que la joventut s'imposa; els xerrics blanc-verds, són ja, en futbol, quelcom més seriosos que l'equip dels quasi mòmies que té el "Barça".

I l'"Europa", "el equipo de la màxima regularidad" per no fer mal a la seva fama, aconseguí un nou empat lluitant amb el "Sabadell". De sis partits, cinc empats...

Els de l'"Espanyol" ja tremolen. I si l'"Europa" continua diumenge amb la "regularidad"? I si el "Barça", l'altra festa, té tanta xamba com en els seus darrers partits?

Oh! Seria horrible. Allò del "jardín sonriente" es convertiria amb allò del "Tenório":

"Llamé al cielo y no me oyó,
y si sus puertas me cierra,
de mis puertas en la tierra,
responda el "Barça", no yo.

Tremolem...

CICLISME

Diumenge a Sans hi hagué curses darrera motos.

Els organitzadors presentaven al públic barceloní al "stayer" francès Gaillard, un xicot tot prim i "dandy", el qual féu

LES SUPERPRODUCCIONS

—I pensar que hom després veurà aquesta escena per setanta cèntims!

amagar el trabuc a Senón i treure el fetge per la boca a Ferrer, que a la meitat de la segona mànega abandonaren per sofrir "canguelitis estoradicus" aguda.

L'únic que aguanta el tipus fou l'avi Bover, el qual, donant una rèplica a allò que deien de què se li feia rovell a les cames, féu millor paper que la gent jove.

BOXA

A Nova York, el llenyataire base ha batut per punts Van Porat, un boxador molt conegut al seu barri, situat entre un grup de molins de vent, crec que a Rotterdam.

No fa aquesta victòria gaire favor a Uzcudun, doncs dades les seves pretensions, Porat havia de quedar fet pilota abans del tercer "round".

JEPET

La setmana passada va morir l'ex-alcalde de Barcelona Guillem de Boladeres, del qual en serva la ciutat molt bon record.

Serveixin aquestes ratlles per a testimoniar a la seva família el nostre condol.

Hem llegit que a Bilbao hi ha un senyor que, furgant la genealogia seva, ha trobat que descendia no-res menys que dels antics reis d'Albània, pel qual motiu ara es proposa disputar

la corona de l'esmentat país al flamant monarca Zogu I.

Creiem que els albanesos farien molt santament engegant a dida l'un i l'altre.

En la darrera reunió del Ple Municipal barceloní es va tractar de la il·luminació pública, i, per seguir la tradició, el dictamen que feia referència a la llum va ésser objecte de llarga i apassionada discussió.

Serà per allò que diuen que de la discussió en surt la llum? Vagin a saber. Nosaltres, de moment, ens hem quedat a les fosques.

Les darreres eleccions municipals que han tingut lloc a Anglaterra, han donat un triomf aclaparador als laboristes, la qual cosa fa suposar que no trigarem gaire a veure'ls amos del Govern.

Després diran que la ideologia d'Europa es decanta cap a la dreta!

El famós escriptor castellà, senyor Martínez Ruiz "Azorín", en veure que cap empresa teatral volia arriscar-se a representar les seves produccions, ha format una companyia pel seu compte, que es titularà "La ventana abierta".

Creiem que amb el temps que fa, corren el risc d'agafar una pulmonia.

Uns senyors de la "Protectora d'Animals i Plantes", l'altre dia a la Creu Coberta van decomissar nombrosos ocells que uns venedors tenien engabiats. Van portar-los al Parc de

—El meu fill té sis anys i ja aixeca un pes de 10 quilos.
—Doncs, el meu, encara no té un any i ens té tota la nit aixecats.

—He llegit l'anunci que necessitaven un professor de piano.
—Entri i en parlarem.
—No cal; només venia a dir-li que no se'n refiïn de mi perquè no el sé tocar.

—Vol comprar un bagul?
—Perquè el vull?
—Per posar la roba.
—Que vol que vagi despullat pel carrer?

—Vols dir que costa tant passar aquell camí?
—Molt; només hi passen animals, i ho sé per experiència.

—Una altra vegada? ¿Què en va fer dels cinc cèntims d'ahir?
—Sopar al restaurant i comprar-me una pianola.

—¿Què li agrada més, el te verd o el te negre?
—El "The Times".

—L'amo no rep.
—No hi fa res mentre pagui.

—També ha estat petit l'urbà aquest.
—Sí, nen.
—Que m'hauria agradat de veure'l!

la Ciutadella — als ocells, no als venedors — i allí els van alliberar.

¿No es podria crear una entitat protectora dels homes, que fes la mateixa feina?

✱

Una devota que es trobava a l'església de la Mercè, va adonar-se de què mentre resava li havien furtat una bossa on hi guardava joies per valor de 75.000 francs.

Resignació, senyora; quan Déu Nostre Senyor ho va permetre, les seves raons haurà tingut.

✱

Per espai de set o vuit dies hi ha hagut molta gresca davant d'una casa del Passeig de Sant Joan, dins la qual s'hi oïen sorolls molt sospitosos, malgrat estar deshabitada.

Els veïns van començar a espantar-se, afirmant que hi estaven aposentades unes fantasmes.

Va fer-se un gran "run-run" per aquells voltants i cada dia, de set a vuit, s'hi congregava una gentada immensa.

Es veu que encara hi ha molta llana per a esquilar a Barcelona.

RÈSPOSTES D'AGADES

A. R.: De publicar el vostre treball vindria Sagarra a demanar-nos explicacions, i no volem mais de cap.

P. R.: S'estima la bona intenció, però ja no hi arriba a temps.

J. T. C.: Resulta massa llarg.

B. G.: Tot i creient ben estimable el vostre treball, ha perdut actualitat.

Sents: Un dels articles passa a "La Campana" i l'altre el guardem en cartera. Pel que fa referència als ninots, ha d'examinar-los el nostre director artístic, i si ell ho creu convenient, es publicaran; del contrari, aniran al cove.

I. M. M. P.: Els vostres versos són aprofitables i entren en cartera, però hem de fer-vos l'advertència de què tenim el

S'EQUIVOCAVA

—No vaig disfressat; és que havia de passar la Plaça de Catalunya, i oom que hi posen tants bous!

rebot farcit de ratlles curtes i que es publicarà quan li arribi el torn.

El R. T.: No ho podem publicar per diverses raons; primera i principal perquè ha perdut actualitat; després perquè està escrit en un to massa pessimista i agressiu... Això de banda, ho trobem admisible i segurament farem fira si en-vieu altres coses.

A. C. A.: No dubtem del vostre amor a la literatura, però heu de recordar que:

“Obras son amores
y no buenas razones.”

J. O. P.: Tot això, fet en prosa, ens hauria resultat més acceptable.

Lliberta: El mestre ens mereix totes les garanties, però creiem que no havieu de deixar-lo tan aviat.

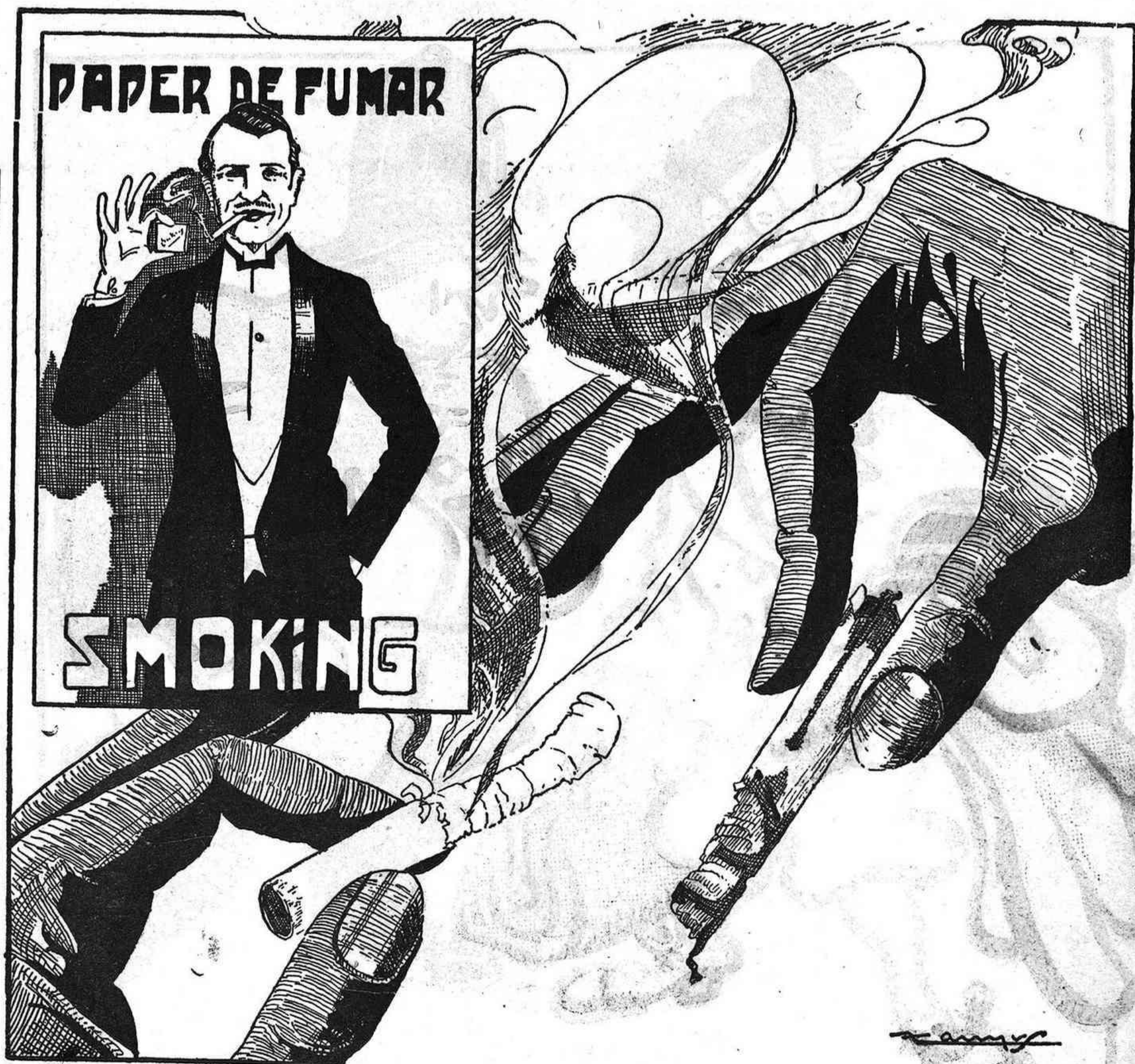
R. C. F.: Es tard, i ja ens perdonareu, oi?

P. R.: Voleu que us ho diguem amb franquesa? No ho és de bo.

J. V., R.: La idea és bonica, però resulta defectuós de forma.

P. de V.: Si fa o no fa, hem de dir-vos el mateix.

Impremta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON 18692

Ja s'ha posat a la venda el primer volum de la

COL·LECCIO
D'OBRES SELECTES

E. Murger

E S C E N E S
D E L A V I D A
B O H E M I A

Traducció de E. LLUELLES
Pròleg de SANTIAGO RUSIÑOL

Un volum de 10 × 16 1/2 de 312 planes

Pessetes 2'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o be en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebuixes.

LA DIADA INUTIL

—Ja ha passat la diada dels morts.
—No pas per a nosaltres.